

Opvallende politici winnen vaker bij verkiezingen

“Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg”, is een gezegde dat voor politici niet op lijkt te gaan. Elk land heeft zijn opvallende, spraakmakende politieke figuren die – bijna zonder uitzondering – op heel wat stemmen kunnen rekenen. Omdat kiezers ze kennen, omdat ze sympathie opwekken, omdat ze lekker dwars zijn, omdat ze anders zijn of om de traditionele politiek te laten weten dat de tijden moeten veranderen.

Nederland heeft een lange historie van spraakmakende politici.

Met sympathie en soms ook antipathie. Het is maar net wat je politieke voorkeur is. Maar één ding is zeker: “onbekend maakt onbemind” lijkt in de politiek erg op te gaan.

Had-je-me-maar

Nelis de Gelder was lijsttrekker van de Rapaille Partij. Nelis was zwerver, alcoholist en straatmuzikant. Zijn bijnaam had hij te danken aan het feit dat hij in 1916 door Louis Davids was ingehuurd om reclame te maken voor zijn revue Had-je-me-maar. De Rapaille Partij was een initiatief van een groep anarchistische bootwerkers onder aanvoering van Erich Wichman. Zij wilden aantonen dat zelfs een zwerver in de Amsterdamse gemeenteraad verkozen kon worden. En dat lukte! Maar het partijprogramma was er dan ook naar: een paar jajempies (jenevertjes) per dag voor niks, een brood voor 11 cent, openbare urinoirs moesten plaats maken voor meer bomen waartegen geplast kon worden en... iedereen mocht vrij jagen en vissen in het Vondelpark.

Had-je-me-maar en de tweede man op de lijst werden gekozen! Lang heeft hij echter niet van zijn overwinning mogen profiteren omdat hij werd gearresteerd voor openbare dronkenschap. In de ontwenningsskliniek deed hij afstand van zijn zetel, maar dat was niet het einde van Had-je-me-maar. Tot op de dag vandaag worden onervaren politici die zich tegen de gevestigde orde opstellen nog steeds Hadjememaars genoemd.

Boer Koekoek

Hendrik Koekoek wist 18 jaar het pluche in de Tweede Kamer te bezetten. Zijn Boerenpartij was een protestgroep die zich tegen het Landbouwschap richtte, de verplichte bedrijfsorganisatie van de boeren. Boer Koekoek was een veelbesproken politicus. Zijn accent, zijn opmerkingen en zijn politieke uitspraken zorgden ervoor dat de politiek in de zestiger en zeventiger jaren een beetje extra kleur kreeg. Toch was het beslist geen partij van boeren alleen. Integendeel: veel stedelingen stemden op Koekoek als protest tegen de gevestigde orde. De Boerenopstand in 1963 was de start van zijn bliksemcarrière

die echter ook een groot aantal schandalen kende. Zo beschuldigde hij soms collega-Kamerleden van een duister oorlogsverleden dat hij nooit hard kon maken. Ook zou hij een pony hebben verwaarloosd. Zijn partij beleefde veel scheuringen waardoor steeds nieuwe splinterpartijen ontstonden. Bekend is Koekoek ook van het lied met Vader Abraham (Den Uyl is in den olie) en natuurlijk de uitspraak over het feit dat hij weinig gevraagd werd voor commissies en andere politieke gremia: “Ik krijg nooit geen beurt”. Koekoek overleed in 1987.

Christine Wttewaall van Stoetwegen

De politieke freule van een van de voorlopers van het CDA, de CHU: jonkvrouw Wttewaall van Stoetwegen. Freule Wttewaall was een markante verschijning in woord en in beeld. Net na de oorlog kwam zij in de Kamer, waar zij zich een voorvechtster toonde voor onder meer betere omstandigheden in gevangnissen en gelijkberechtiging voor vrouw en man (gelijk salaris, geen ontslag bij huwelijk). Ze was bevriend met Koningin Juliana. Na een lang nachtelijk Kamerdebat in 1970 met veel moties en tegenmoties stelde zij voor de zitting te staken. Het werd haar meest geciteerde uitspraak: “Het is gekkenwerk!”

Pim Fortuyn

De politieke carrière van de socioloog Pim Fortuyn was kort maar zeer hevig. In augustus 2001 deelde hij mee de politiek in te gaan met de door hem opgerichte partij Leefbaar Nederland. In de maanden die volgden waren het zijn uitspraken, partijpolitieke ruzies en zijn flamboyante mediaoptredens die voor interne partijpolitieke strijd zorgden, maar voor een ongekend enthousiasme onder de kiezers. Zijn opvattingen over bijvoorbeeld immigratie, asielzoekers, islamitische en andere religieuze fundamentalisten kwamen hard aan in een politiekcorrecte omgeving. Met name deze standpunten zorgden voor zijn naam een populist te zijn.

Met zijn Jaguar met chauffeur, zijn hondjes, zijn maatpakken en zijn Rotterdamse stadsvilla was hij ook al opvallend anders dan zijn politieke rivalen. Hij haalde maar liefst een derde van de stemmen voor de Rotterdamse gemeenteraad in maart. Een monsterzege vanuit het niets. Hij werd gezien als de komende grote winnaar van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in mei 2002. Wellicht zelfs als de nieuwe premier. Zo ver is het niet gekomen. Negen dagen voor de verkiezingen werd hij vermoord. Omdat hij opvallend andere politieke ideeën had.

Ayaan Hirsi Ali

Ayaan Hirsi Ali is een spraakmakende politica. Ze stapte over van de PvdA naar de VVD, ze werd bekend om haar gevecht tegen onderdrukking van moslimvrouwen en de negatieve gevolgen van migratie en multiculturalisme. Ze maakte met Theo van Gogh de film Submission, één van de aanleidingen tot de moord op Van Gogh en de doodsb bedreigingen aan Ali. Hoe spraakmakend haar entree in de politiek was, net zo spraakmakend was haar vertrek. Ze zou gelogen hebben over haar naam en achtergrond om een verblijfsvergunning in Nederland te krijgen. Het was de aanloop tot de val van kabinet Balkenende I omdat coalitiepartner D66 het vertrouwen in de toenmalige minister Verdonk hierdoor opzegde.

Even later noemde Ayaan Hirsi Ali zich een gelukzoeker in de Volkskrant, vertrok naar Amerika maar kwam een jaar later terug toen de Nederlandse Staat ophield haar beveiliging in de VS te betalen.

Dat Ayaan Hirsi Ali ook internationaal opviel met haar uitspraken bleek in 2005 toen het toonaangevende Time Magazine haar noemde als één van de 100 meest invloedrijke mensen op de wereld...